

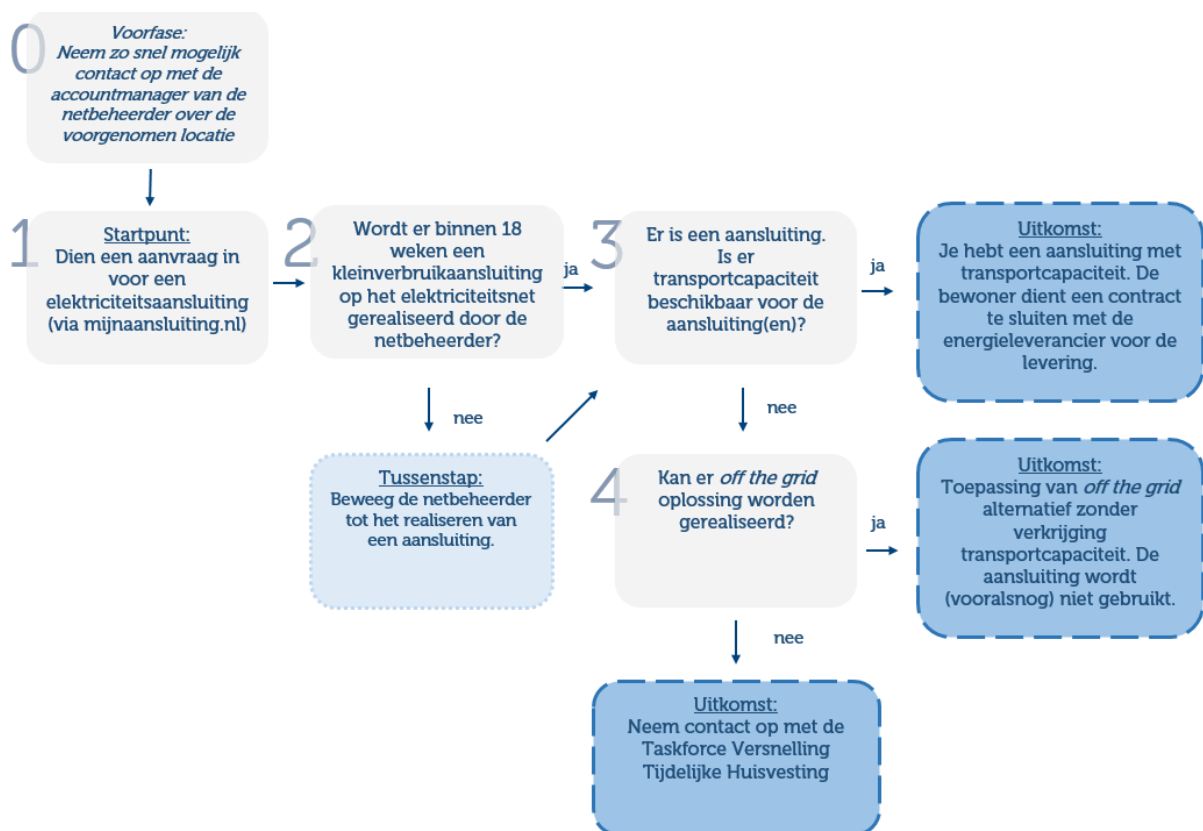
Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting

Notitie

Datum:
6 maart 2023

Onderwerp:
Aansluiting elektriciteit tijdelijke woningbouw

Beslisboom

2

06-03-2023

CONCLUSIE

Zodra een locatie in beeld is waar mogelijk tijdelijke woningen kunnen worden gerealiseerd, is het van belang om zo snel mogelijk contact op te nemen met de accountmanager van de netbeheerder voor de desbetreffende gemeente.¹ De netbeheerder dient namelijk per onroerende zaak een aansluiting binnen een redelijke termijn te realiseren en de benodigde transportcapaciteit beschikbaar te stellen.

Netbeheerders zijn verplicht om woningen binnen een redelijke termijn aan te sluiten. De aansluittermijn van maximaal 18 weken, zoals opgenomen in artikel 23 lid 4 van de Elektriciteitswet 1998 (E-wet), is recentelijk vernietigd door een uitspraak van het Europese Hof van Justitie, omdat het niet aan de wetgever is om vast te stellen wat een redelijke aansluittermijn is, maar aan de Autoriteit Consument en Markt (ACM). In het 'ontwerpbesluit aansluittermijnen elektriciteit' van de ACM is eveneens een termijn van 18 weken voor nieuwe kleinverbruikaansluitingen neergelegd. Dit ontwerpbesluit zal te zijner tijd in de Netcode elektriciteit worden opgenomen. Op dit moment hanteert de ACM voor kleinverbruikaansluitingen nog steeds de oude 18 weken termijn, waarbinnen de netbeheerder juridisch verplicht is om een aansluiting te realiseren. Indien een netbeheerder in een concreet geval niet kan voldoen aan deze termijn, is een juridische procedure niet de te adviseren route, aangezien een netbeheerder die via een procedure verplicht wordt om een project binnen een bepaalde termijn te realiseren, een ander project daardoor niet kan realiseren. Ook om deze reden is het van groot belang om zo snel mogelijk contact op te nemen met de accountmanager van de netbeheerder van de desbetreffende locatie, zodat netbeheerders voldoende gelegenheid krijgen om het aantal benodigde aansluitingen tijdig te realiseren.

Tijdige realisatie van een aansluiting op het elektriciteitsnet is een belangrijke eerste stap, maar door drukte op het midden- en hoogspanningsnet (ook wel 'congestie' genoemd) is het op dit moment niet altijd mogelijk om ook transport van elektriciteit te contracteren. Dit betekent dat het in congestiegebieden, zelfs wanneer men beschikt over een aansluiting, niet altijd mogelijk is om elektriciteit af te nemen via het net, wat erop neer komt dat de desbetreffende aansluiting niet kan worden gebruikt. Voor grote aantallen kleinverbruikaansluitingen is het daarom verstandig zo snel mogelijk in overleg te treden met de netbeheerder. Tegen een transportbeperking (in een congestiegebied) kan meestal niets worden gedaan. De accountmanager is op de hoogte van de (verwachte) congestie aldaar, maar kan geen transportcapaciteit reserveren voor het project. Om de transportcapaciteit te reserveren, moet zo snel mogelijk een aanvraag worden ingediend via mijnaansluitingen.nl en een aansluit- en transportovereenkomst worden gesloten. Er bestaat namelijk geen regel op grond waarvan transportcapaciteit te allen tijde beschikbaar dient te worden gesteld.

Indien geen transportcapaciteit beschikbaar is, zou overigens ook kunnen worden gedacht aan creatieve oplossingen die zijn opgenomen in Bijlage 1 van deze notitie.

¹ Mocht men niet bekend zijn met de desbetreffende accountmanager van de desbetreffende gemeente, of mocht men andere (laagdrempelige) vragen hebben, dan kan men contact opnemen met de Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting.

3
06-03-2023

1 Inleiding

- 1.1 De Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting is bezig met het realiseren van de ambitie om jaarlijks 15.000 flexwoningen en 15.000 woningen door transformatie te realiseren. De woningen zullen (moeten) worden aangesloten op het elektriciteitsnet en aan die woningen zal transportcapaciteit beschikbaar moeten worden gesteld. Het realiseren van aansluitingen voor de woningen op het elektriciteitsnet en het leveren van transportcapaciteit voor elektriciteit is geregeld in de E-wet.
- 1.2 In de praktijk blijkt onduidelijkheid te bestaan bij gemeenten en projectontwikkelaars omtrent het proces voor het realiseren van aansluitingen op het elektriciteitsnet ten behoeve van woningen en de wijze waarop transportcapaciteit voor elektriciteit zeker kan worden gesteld. In deze notitie zullen wij derhalve eerst ingaan op de aansluitplicht (hoofdstuk 2), en vervolgens op het wettelijk kader van i) de aansluittermijn (hoofdstuk 3) en ii) het reserveren van de transportcapaciteit noodzakelijk voor woningbouwprojecten (hoofdstuk 4).

2 De aansluitplicht

- 2.1 Uit de E-wet volgt dat een netbeheerder² verplicht is om diegene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting³ op het door hem beheerde net.⁴ De in artikel 23 lid 1 E-wet neergelegde aansluitplicht ziet op één aansluiting per onroerende zaak.⁵ Om een aanvraag in te dienen voor nieuwe aansluitingen, is het noodzakelijk dat het officieel toegekende adres, zoals opgenomen in het huisnummerbesluit, is geregistreerd door de gemeente in de 'Basisregistratie Adressen en Gebouwen'.⁶ Dit betekent dat voor alle woningen van het woningbouwproject een separaat huisnummerbesluit moet worden verstrekt door de gemeente waar het het woningbouwproject wordt gerealiseerd.
- 2.2 Gelet op het feit dat het verkrijgen van een huisnummerbesluit voor alle woningen waaruit het woningbouwproject bestaat tijd kost, dienen de benodigde huisnummerbesluiten zo snel mogelijk te worden aangevraagd.
- 2.3 Uitgangspunt voor woningen is (gelet op de benodigde aansluitcapaciteit) dat een kleinverbruikaansluiting wordt aangevraagd. Er zijn twee soorten aansluitingen op het elektriciteitsnet: kleinverbruikaansluitingen en grootverbruikaansluitingen. Kleinverbruikaansluitingen zijn kortweg aansluitingen met een totale maximale aansluitwaarde kleiner dan of gelijk aan 3x80A.⁷ Grootverbruikaansluitingen zijn kort gezegd aansluitingen met een totale maximale aansluitcapaciteit groter dan 3x80A.⁸ Indien voldoende transportcapaciteit beschikbaar is op het desbetreffende net zou,

² Een netbeheerder is op grond van de Elektriciteitswet aangewezen als (rechts)persoon die een of meer netten beheert.

³ Een 'aansluiting' is volgens artikel 1 lid 1 onderdeel b van de E-wet één of meer verbindingen tussen een net en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16 onderdelen a tot en met e van de Wet waardering onroerende zaken (**Wet WOZ**), waaronder een ander net. In artikel 16 van de Wet WOZ is bepaald wat als een 'onroerende zaak' wordt aangemerkt.

⁴ Artikel 23 lid 1 E-wet.

⁵ Zie ook artikel 1, lid 1, onderdeel b, E-wet.

⁶ De netbeheerder neemt het BAG-nummeridentificatie op in haar aansluitingenregister, als zij daarover beschikt, zie artikel 2.1.3, onderdeel y, van de Informatiecode elektriciteit en gas.

⁷ Artikel 1.1 Begrippencode elektriciteit.

⁸ Artikel 1.1 Begrippencode elektriciteit.

4

06-03-2023

in plaats van één kleinverbruikaansluiting per woning, één grootverbruikaansluiting voor het gehele woningbouwproject een oplossing kunnen zijn om het woningbouwproject sneller te kunnen realiseren (onder meer omdat in een dergelijk geval slechts één huisnummerbesluit nodig is). Dit is echter enkel een goede optie in die gevallen waarin (i) het gehele woningbouwproject kwalificeert als één onroerende zaak⁹ en (ii) er geen sprake is van congestie op het desbetreffende elektriciteitsnet (op congestie wordt in het onderstaande nader ingegaan). We zien in de praktijk dat een dergelijke oplossing voor flexwoningen uitkomst kan bieden. Op dit moment is op veel plekken sprake van congestie, wat betekent dat daar geen transportcapaciteit beschikbaar is en dus geen elektriciteit kan worden afgenomen via het net.

3 De aansluittermijn

- 3.1 De aansluiting dient binnen een redelijke termijn te worden gerealiseerd.¹⁰ De aansluiting zal moeten worden gerealiseerd door de netbeheerder die als zodanig is aangewezen in het desbetreffende geografische gebied.
- 3.2 Voor kleinverbruikers bepaalt artikel 23 lid 4 van de E-wet dat deze redelijke termijn maximaal 18 weken is. De laatste jaren is het voor netbeheerders steeds lastiger om de 18-weeken termijn te halen. In diverse juridische procedures is desalniettemin geoordeeld dat de 18-weeken termijn dwingend is.¹¹ Deze procedures zagen vooral op aansluitingen voor grootverbruikers. We hebben in praktijk nog niet gezien dat de 18-weeken termijn niet werd gehaald bij kleinverbruikers.
- 3.3 Recentelijk heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie in een uitspraak bepaald dat deze redelijke termijn niet door de wetgever kan worden ingevuld. De invulling van wat een redelijke termijn is, behoort tot de taak van de onafhankelijke nationale regulerende instantie van de lidstaat (in Nederland is dit de ACM).¹² De wettelijke termijn van 18 weken wordt daarom in strijd met het recht van de Europese Unie geacht. Om die reden dient de ACM nu te bepalen wat deze redelijke termijn moet zijn.
- 3.4 Ter vaststelling van de aansluittermijn voor elektriciteit, heeft de ACM van 14 juli 2022 tot en met 5 oktober 2022 het 'ontwerpbesluit aansluittermijnen elektriciteit' (**Ontwerpbesluit**) ter consultatie

⁹ Kort gezegd is het toegestaan om een grootverbruikaansluiting te realiseren voor een woningbouwproject, mits het woningbouwproject kwalificeert als één onroerende zaak. De aparte wooneenheden kunnen dan ofwel allemaal een aparte meter krijgen, ofwel er kan een verdeelsleutel worden gehanteerd op grond waarvan het elektriciteitsverbruik per individuele wooneenheid wordt afgerekend. Het is echter niet toegestaan om achter de grootverbruikaansluiting alsnog voor iedere woning een kleinverbruikaansluiting te realiseren. In dat geval zou namelijk sprake zijn van een illegaal net, aangezien voor een dergelijk net geen netbeheerder is aangewezen. Dit houdt in dat (i) voor een grootverbruikaansluiting slechts één leveringsovereenkomst kan worden gesloten (verbruikers kunnen dus niet ieder afzonderlijk een leveringscontract sluiten) en (ii) de eigenaar/ verbruiker alles achter de grootverbruikaansluiting zelf dient aan te (laten) leggen en te (laten) beheren, zoals de eventuele meters.

¹⁰ Artikel 23 lid 4 E-wet.

¹¹ CBB 22 september 2020, ECLI:NL:CBB:2020:650 (*Kingspan*) en ECLI:NL:CBB:2020:649 (*Cohesie*) en HR 26 maart 2021, ECLI: NL:HR:2021:444 (*Nedcool*).

¹² HvJEU 2 september 2021, C-718/18, ECLI:EU:C:21021:662 (*Europese Commissie tegen de Bondsrepubliek Duitsland*).

5

06-03-2023

voorgelegd.¹³ In het Ontwerpbesluit is een aansluittermijn opgenomen van 18 weken voor nieuwe kleinverbruikaansluitingen. Deze aansluittermijn geldt alleen dan niet, wanneer een netbeheerder met succes een beroep op overmacht kan doen. Dat kan alleen aan de orde kan zijn in geval van uitzonderlijke omstandigheden die buiten de invloedssfeer van de netbeheerder liggen.¹⁴ Het definitieve besluit 'aansluittermijnen elektriciteit' is thans nog niet gepubliceerd.

3.5 Het definitieve besluit 'aansluittermijnen elektriciteit' wordt uiteindelijk in de zogenaamde 'Netcode elektriciteit' opgenomen. Tot de nieuwe termijnen zijn vastgelegd in de Netcode elektriciteit gaat de ACM uit van 'de redelijke aansluittermijn' uit de E-wet, die zo nodig, afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval, nader kan worden vastgesteld. Op deze wijze beoogt de ACM individuele afnemers in de tussentijd te beschermen tegen onredelijk lange aansluittermijnen.¹⁵

3.6 Gelet op het voorgaande, zijn netbeheerders op dit moment in principe gehouden om de aansluittermijn van 18 weken in acht te nemen. Dit is slechts anders in geval van overmacht of indien de concrete omstandigheden van het geval een nadere vaststelling van de aansluittermijn vereisen (in praktijk hebben wij nog niet gezien dat dat een legitieme reden oplevert voor een langere aansluittermijn). Netbeheerders benadrukken dat het van belang is om zo vroeg mogelijk contact met hen op te nemen, zodat hen voldoende gelegenheid wordt gegeven om tijdig aan te sluiten.

4 Transportcapaciteit

4.1 Nadat de aansluiting is gerealiseerd, zal de regionale netbeheerder transportcapaciteit beschikbaar (moeten) stellen, tenzij de netbeheerder voor het gevraagde transport redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft.¹⁶

4.2 Momenteel is het midden- en hoogspanningsnet op veel plekken in Nederland overbelast. Wanneer de aansluiting eenmaal is gerealiseerd, is er in veel gevallen geen transportcapaciteit beschikbaar (dat betekent dat geen elektrische energie via de aansluiting kan/mag worden afgenomen). In congestiegebieden worden nieuwe (grote/zakelijke) aanvragen voor transport in principe niet gehonoreerd. De actuele capaciteitskaart voor middenspanning kan worden ingezien op <https://capaciteitskaart.netbeheernederland.nl/>. De actuele capaciteitskaart voor hoogspanning kan worden ingezien op <https://www.tennet.eu/nl/de-elektriciteitsmarkt/congestiemanagement/netcapaciteitskaart>. Er zijn op dit moment (nog) geen capaciteitskaarten beschikbaar voor laagspanningsnetten.

4.3 De aanvragen om transportcapaciteit worden (zoals gezegd) behandeld op basis van de volgorde van binnenkomst (het 'first come, first served' principe).¹⁷ Er bestaat (op dit moment) geen regel op grond waarvan kleinverbruikers/woningen bij voorrang in aanmerking komen voor transportcapaciteit. Wij

¹³ Op 20 oktober 2022 heeft de ACM een nieuwsbericht gepubliceerd waarin zij aangeeft zeven zienswijzen te hebben ontvangen op het Ontwerpbesluit en op basis van de zienswijzen een definitief besluit te zullen nemen over de aansluittermijnen. Dit is op het moment van het schrijven van deze notitie het laatste bericht van de ACM.

¹⁴ ACM, *Ontwerpbesluit codewijziging aansluittermijnen*, 14 juli 2022, p.9.

¹⁵ ACM, *'Uitspraak Europees hof heeft gevolgen voor de energietaken van de ACM'*, 29 november 2021.

¹⁶ Artikel 24 lid 2 E-wet.

¹⁷ Artikel 9.6 lid 5 Netcode elektriciteit.

- hebben in praktijk echter nog niet meegemaakt dat transportcapaciteit voor individuele kleinverbruikaansluitingen wordt geweigerd. Als echter één aanvraag voor een groot aantal kleinverbruikaansluitingen wordt gedaan (bijvoorbeeld nieuwe aansluitingen voor 500 flexwoningen) in een congestiegebied, dan zou het antwoord van de netbeheerder kunnen zijn dat er geen transportcapaciteit beschikbaar is.
- 4.4 Het is als gezegd raadzaam om tijdig afstemming te zoeken met de netbeheerder. Deze afstemming met de netbeheerder kan worden gezocht bij de accountmanager van de netbeheerder van de gemeente waar mogelijk een project wordt gerealiseerd.¹⁸ De accountmanager is op de hoogte van de (verwachte) congestie in die regio. Een accountmanager kan echter geen transportcapaciteit 'reserveren'. Daartoe zal een aanvraag moeten worden ingediend op mijnaansluitingen.nl en een aansluit- en transport overeenkomst moeten worden gesloten. Als er geen congestie is in een regio, dan zal de gevraagde transportcapaciteit ter beschikking worden gesteld. Vanaf het moment dat de aansluit- en transportovereenkomst wordt ondertekend, wordt – afhankelijk van de in de aansluit- en transportovereenkomst opgenomen bepalingen - mogelijk het transporttarief verschuldigd. Als er wel congestie is in een regio, wordt de aanvraag op de wachtlijst geplaatst. Het is zinvol om die reservering, of de plaats op de wachtrij, zo snel mogelijk te realiseren.
- 4.5 Zoals aangegeven, worden flexwoningen in de praktijk ook wel eens met één grootverbruikaansluiting aangesloten, in plaats van met één kleinverbruikaansluiting per woning. Mocht er sprake zijn van congestie op het elektriciteitsnet waarop de grootverbruikaansluiting moet worden gerealiseerd, dan moeten netbeheerders in het desbetreffende gebied onderzoeken of congestiemanagement mogelijk is om ervoor te zorgen dat de bestaande capaciteit van het elektriciteitsnet zo optimaal mogelijk wordt benut. Congestiemanagement is een proces waarbij de netbeheerder en aangeslotenen samenwerken om voorziene congestie in het stroomnet (gedeeltelijk) op te lossen, met als doel de periode tot het moment waarop het net zodanig is verzaamd of uitgebreid dat de volledig aangevraagde transportcapaciteit beschikbaar kan worden gesteld, te overbruggen. Indien een woningbouwproject wordt gerealiseerd waarbij het plan is om één grootverbruikaansluiting aan te vragen, dient derhalve tijdig contact te worden gezocht met de netbeheerder om na te gaan of de benodigde transportcapaciteit beschikbaar is.
- 4.6 Ook de staatssecretaris van (destijds) Economische Zaken en Klimaat gaf in september 2021 al aan dat het denkbaar is dat uiteindelijk ook voor nieuwbouwwijken onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar is. Zij gaf ook aan dat het om die reden belangrijk is dat gemeenten en projectontwikkelaars in een vroeg stadium in overleg treden met de netbeheerder en op tijd een aansluiting met bijbehorende transportcapaciteit aanvragen. Er bestaat namelijk geen regel op grond waarvan transportcapaciteit te allen tijde beschikbaar dient te worden gesteld aan kleinverbruikers.
- 4.7 Tevens heeft de staatssecretaris gewezen op de mogelijkheid om af te wijken van de gestelde eisen voor hernieuwbare energie in nieuwbouwwoningen als gevolg van locatie gebonden omstandigheden.¹⁹ Daardoor hoeft de woningbouwopgave niet 'gehinderd' te worden door eisen voor hernieuwbare energie die als gevolg van schaarse transportcapaciteit niet kunnen worden

¹⁸ Mocht men niet bekend zijn met de desbetreffende accountmanager van de desbetreffende gemeente, of mocht men andere (laagdrempelige) vragen hebben, dan kan men contact opnemen met de Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting.

¹⁹ Artikel 5.2 lid 3 Bouwbesluit.

7

06-03-2023

waargemaakt. Dit kan bijvoorbeeld door de elektrische warmtevoorziening te vervangen door een andere warmtevoorziening (gas), waardoor geen extra transportcapaciteit van elektrische energie voor ruimteverwarming nodig is. Een gasaansluiting is overigens enkel mogelijk indien het college van burgemeester en wethouders het gebied waarin het project wordt gebouwd, hebben aangewezen als gebied waar aansluiting op het gastransportnet strikt noodzakelijk is om zwaarwegende redenen van algemeen belang, waaronder begrepen de maatschappelijke kosten en baten.²⁰

- 4.8 Verder wijzen wij erop dat de Minister voor Klimaat en Energie op 20 december 2022 het zogenaamde Landelijk Actieprogramma Netcongestie (**LAN**) heeft aangeboden aan de Tweede Kamer. Het LAN kijkt breed naar landelijke en regionale oplossingen voor netcongestie en is gezamenlijk opgesteld door netbeheerders, ACM, medeoverheden, het Rijk en marktpartijen, die allen gecommitteerd zijn aan de acties uit het LAN en concreet acties toebedeeld hebben gekregen. Door middel van het LAN beogen de betrokken partijen om de (gevolgen van) netcongestie zoveel en zo snel mogelijk te beperken en te voorkomen. De drie hoofddoelen van het LAN zijn (kort gezegd): i) het sneller bouwen en sneller realiseren van netuitbreidingen (bijvoorbeeld door plannen en procedures van netbeheerders, overheden en marktpartijen beter op elkaar te laten aansluiten); ii) sterker sturen op een betere benutting van het net (bijvoorbeeld door ruimte op het elektriciteitsnet flexibel in te zetten en het anders inrichten van wachtrijen door tijdelijke prioritering van klantaanvragen en het opschonen van wachtrijen in congestiegebieden); en iii) het vergroten van flexibele capaciteit: publiek-private acties voor slimme oplossingen (bijvoorbeeld door middel van lokale 'energy hubs', waarin productie, verbruik en opslag lokaal worden afgestemd). Het ministerie voor Klimaat en Energie zal de komende tijd de voortgang van het LAN coördineren, en samen met de actiehouders van de drie hoofddoelen werken aan de uitvoering daarvan. Mogelijk worden ter uitvoering van het LAN aanvragen voor kleinverbruikaansluitingen (tijdelijk) geprioriteerd of worden ook voor kleinverbruikaansluitingen creatieve oplossingen gerealiseerd om transportcapaciteit beschikbaar te maken.
- 4.9 In Bijlage 1 staan een aantal opties die een oplossing kunnen bieden in het geval dat geen transportcapaciteit beschikbaar is.

²⁰ Kamerstukken II, 3870, 2020-2021, p. 3 (*kamervragen met antwoorden*) en artikel 10 lid 7 sub a van de Gaswet.

8

06-03-2023

BIJLAGE 1

- 1.1 In deze bijlage beschrijven we de opties die kunnen worden onderzocht om in geval van congestie toch elektriciteit te kunnen leveren aan de geplande woningen (al dan niet via het elektriciteitsnet). Deze opties zijn nog niet in de praktijk uitgevoerd, maar bieden wellicht een oplossing voor het desbetreffende woningbouwproject.
- 1.2 Onlangs heeft Netbeheer Nederland een voorstel ingediend bij de ACM om non firm ATO's mogelijk te maken. Dit zijn aansluit- en transportovereenkomsten waarbij niet één vaste hoeveelheid transportcapaciteit wordt overeengekomen (die de netbeheerder altijd 24/7 ter beschikking moet stellen), maar waarbij in plaats daarvan bijvoorbeeld kan worden afgesproken dat alleen transportcapaciteit ter beschikking wordt gesteld tijdens daluren. Op dit moment ziet het voorstel op grootverbruikers. Momenteel ligt er nog geen voorstel voor flexibele overeenkomsten voor kleinverbruikers. Als het echter mogelijk wordt om contractueel af te spreken (met kleinverbruikers) dat alleen in de daluren transportcapaciteit beschikbaar is, biedt dat mogelijk een oplossing voor congestie. Deze flexibele overeenkomst zal dan gecombineerd moeten worden met een grote opslagfaciliteit (een batterij). De batterij wordt dan 's nachts opgeladen via de aansluiting, en overdag kunnen de woningen gebruik maken van de daarin opgeslagen elektriciteit. In deze situatie (een flexibele overeenkomst in combinatie met een batterij) is een aansluiting op het net met een non firm ATO nodig.
- 1.3 Als in het geheel geen transportcapaciteit kan worden verkregen, zouden ook (tijdelijke) off the grid oplossingen kunnen worden gerealiseerd per woning. Een woning zou met een WKO installatie in combinatie met zonnepanelen en een opslagmogelijkheid zelfvoorzienend kunnen zijn in haar elektriciteitsbehoefte. De aanschaf van deze techniek is echter kostbaar. Vanwege de tijdelijke aard van de woningen, ligt een dergelijke kostbare investering (met lange terugverdientijd) niet direct voor de hand. Bovendien zou er in deze situatie geen aansluiting op het net zijn, zodat er geen *back up* voorziening mogelijk is.
